

# Dokument nr. 15:11

(2001-2002)

## Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

### Spørsmål nr. 167

Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 14. februar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

#### Spørsmål:

«Norge spilte en sentral rolle i arbeidet med den internasjonale konvensjonen mot landminer. Norge har stor politisk og faglig troverdighet i minesaken. På sikt vil denne troverdigheten imidlertid kunne svekkes dersom ikke amerikanske miner som er lagret på norsk jord fjernes innen 2003.

Vil Regjeringen at Norge skal prioritere kampen mot landminer høyt, og sørge for en snarlig fjerning av amerikanske minelagre, senest innen 28. februar 2003?»

#### Begrunnelse:

Minekonvensjonen er et globalt forbud mot all produksjon, salg, lagring og bruk av antipersonellminer. Konvensjonen har bidratt til at det er tatt viktige skritt mot å redusere det omfattende humanitære problemet som bruken av miner omfatter. Antall ofre går nå ned, og det fjernes flere miner enn det legges ut. Så langt har 142 land sluttet seg til Minekonvensjonen. Landene binder seg til entydige tidsfrister, med omgående slutt på all produksjon, eksport og bruk, fire år for å destruere lagre, og ti år for å fjerne alle miner i bakken.

I Norge er det sterke fagmiljøer med stor kunnskap blant annet om minerydding, kartlegging og teknologiutvikling. I en rekke land er miner en omfattende trussel mot liv og helse, og et hinder for dyrking av jord og annet utviklingsarbeid. Norge har

derfor over bistandsbudsjettet gitt betydelig støtte til minerydding.

Norges samlede innsats for forbud mot miner, og for praktisk bistand til minerammede har gitt Norge en sterk internasjonal posisjon i disse spørsmålene. Denne posisjonen vil det være verdifullt at Regjeringen tar vare på, og viderefører. Dette forutsetter et fortsatt sterkt engasjement, og at vi sørger for at vi selv følger Minekonvensjonens bestemmelser. Norge er etter Minekonvensjonen forpliktet til å fjerne minelagre fra norsk jord innen 28. februar 2003.

#### Svar:

Ottawa-konvensjonen forbyr produksjon, bruk, lagring og transport av antipersonellminer. Konvensjonen trer i kraft i mars 2003. Landminer er et omfattende problem i store deler av verden og Regjeringen tar forpliktelsene i denne konvensjonen meget alvorlig. Kampen mot landminer prioriteres høyt.

Det norske Forsvaret har ikke miner som anses som konvensjonsstridige. Slike miner ble fjernet i forbindelse med at Norge deltok i utformingen av Ottawa-konvensjonen.

USA har forhåndslagre av militært materiell i Norge. USA har ikke undertegnet Ottawa-konvensjonen, og det inngår enkelte typer miner i forhåndslagrene som anses som konvensjonsstridige.

De amerikanske forhåndslagrene er viktige for Norge. De muliggjør rask alliert forsterkning og er derfor en meget viktig del av forberedelsene for for-

svaret av Norge. Ordningen med forhåndslagring av militært materiell medfører også verdifull kontakt med amerikanske militære myndigheter. De konvensjonsstridige minene utgjør bare en liten del av lagrene.

Norge vil stå ved sine forpliktelser i henhold til Ottawa-konvensjonen. Regjeringen er fullt ut innfor-

stått med problemstillingen knyttet til de amerikanske forhåndslagrede minene. Det pågår en dialog med amerikanske myndigheter for å frembringe en løsning som både ivaretar norske sikkerhetsinteresser og som oppfyller Ottawa-konvensjonens bestemmelser innen 28. februar 2003.

## Spørsmål nr. 168

**Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland**

**Besvart 12. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm**

### Spørsmål:

«Mens innehaveren av drosjeløyve har påtatt seg en plikt til persontransport, og dermed ikke selv kan velge når han/hun skal være til disposisjon for slik transport, har innehaver av turvognløyve ingen slik plikt, og kan dermed foreta persontransport når markedet er godt. Innehavere av turbilløyve kan også drive persontransport i hele landet uten å forholde seg til "løyvedistrikt".

Hva vil statsråden gjøre for at drosjenæringen i fremtiden skal være konkurransedyktig?»

### Begrunnelse:

Jeg har fått flere henvendelser fra drosjenæringen om at innehavere av turvogner i helgene, når det er stor trafikk, stiller seg opp i sentrum for å "kapre" kunder. Enkelte ganger har det også forekommet at kundene har bestilt drosje, men at turvognen har tatt disse turene før drosjene har kommet frem. Dette er selvsagt et problem for drosjenæringen. Jeg har på bakgrunn av dette lagt saken frem for Stortingets utredningsseksjon. Av svar 9. januar fremgår det følgende: "Mens innehaver av turvognløyve har en rett til å drive persontransport, har innehaver av drosjeløyve både en rett og plikt til slik transport. Innehaver av turvognløyve kan i prinsippet drive persontransport når og hvor han ønsker og uten å være prisregulert. Innehaver av drosjeløyve er derimot bundet til et løyvedistrikt og bortsett fra i de større byer, også underlagt prisforskrifter." Ut fra at drosjenæringen har plikt til å være "tilgjengelig" for kundene, mens turvognene selv kan velge om de vil kjøre eller ikke, innebærer dette en diskriminering av drosjenæringen som kan innebære at drosjenæringen heller velger å søke turvognløyve. Både for "drosjeløyve og for reservedrosjeløyve" og for "selskapsvognløyve" er tildelingen av løyve basert på behovsvurdering samt en plikt til å drive slik transport.

For turvognløyve er det ingen slik behovsvurdering, og dette løyvet innebærer dermed ikke en plikt

til persontransport, hvilket betyr at innehaver av et turvognløyve selv kan bestemme når han/hun vil kjøre. Turvognløyve er heller ikke knyttet til "løyvedistrikt", hvilket betyr at en kan drive persontransport hvor i landet en ønsker. Innehaveren av drosjeløyve er også bundet av prisregulering utenom de største byene, mens innehaver av turvognløyve står fritt også når det gjelder den prisen en vil ta.

### Svar:

Løyveordningen for turvogn ble lagt om i 1994 fra behovsprøvde løyver til en kvalitetsprøvd løyveordning uten behovsprøving. For å kunne få turvognløyve må man oppfylle krav til teoretisk kompetanse, stille en økonomisk garanti samt fremlegge politiattest. Fram til sommeren 1999 var bruken av turvognløyve undergitt regler for bestilling og bruk som i praksis ikke lot seg kontrollere innenfor de ressurser som var tilgjengelige i kontrollapparatet. Bakgrunnen for disse reglene var hensynet til den subsidierte rutetransporten, men ble også et slags vern for drosjenæringen. Et annet eksempel på utilsiktet konsekvens var problemer for samordning av syketransporter for Rikstrykdeverket med turvogn. Dertil kom at internasjonale regler for turbiltransport, som Norge er bundet av, tillot utenlandske turbiler å drive former for transport i Norge som nasjonale turbiloperatører ikke hadde adgang til. Selv om norske turbileiere kunne drive tilsvarende i utlandet, la det norske regelverket opp til en form for omvendt diskriminering av norske turbileiere i Norge.

På grunnlag som nevnt ble begrensingen på bruk av turvognløyve, dvs. persontransport med kjøretøy registrert for mer enn ni personer, fjernet.

Fundamentet for alle løyveordningene er hva som antas å tjene brukerne best, ikke å beskytte den enkelte næring mot konkurranse. I drosjenæringen er det etableringsmonopol, og regler om kjøreplikt og maksimaltakster er satt for å ivareta hensynet til brukerne. Særlig i de større byene har vi sett at kjøreplikten

ikke alltid fremstår som reell. I de mest folkerike områdene i landet er for øvrig maksimalprisforskriften opphevet, slik at når det gjelder antall drosjer så er flesteparten av landets drosjer nå underlagt en ordning med *fri prissetting*. Det at man ev. er bundet av en *maksimalprisforskrift*, innebærer for øvrig ikke at man fritt kan gå ned i pris for å konkurrere med turbuss.

Drosjenæringen har relativt betydelige avgiftslettelser ved registrering av ny personbil som drosje, og er fritatt fra årsavgift. Turvognnæringen har ikke slike avgiftslettelser, men har ekstra kostnader forbundet med krav til løpende økonomisk garanti som drosjenæringen ikke har. Når det gjelder økonomiske

rammebetingelser for utøvelsen, kan man ikke si at turvognnæringen har noen fordeler.

Økt konkurranse mellom drosje og småbuss var også et *ønsket* siktemål da man fjernet restriksjonene på utøvelsen av turvogn. I tillegg skulle oppretting av konkurrerende sentraler bidra til mer konkurranse innad i drosjemarkedet, hvor konkurransen ikke har vært fremtredende.

Jeg kan vanskelig se at det er naturlig å gjeninnføre restriksjoner i regelverket for turvogner for å løse mulige problemer i grenseflatene mellom turvogn og drosje. Hovedutfordringen for drosjenæringen er å utvikle tjenester slik at de er attraktive i forhold til kundene og de alternativer de måtte ha.

## Spørsmål nr. 169

Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 13. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

### Spørsmål:

«Jeg viser til svar på skriftlig spørsmål nr. 147 for 2001-2002. En av de kvinnene som ikke har fått opphold, er fra Bangladesh. Hun frykter æresdrap av far og brødre. I det siste er det kommet fram at Bangladesh er et av de landene der æresdrap skjer.

Hvordan kan da statsråden være trygg på at en kvinne som har trosset familien, kan få beskyttelse i hjemlandet, og vil ikke opphold til denne kvinnen gi signal både her i landet og til hjemlandet om at Norge tar avstand fra æresdrap og dermed være et bidrag til det globale arbeidet?»

### Begrunnelse:

I sitt svar på mitt skriftlige spørsmål datert 24. januar sier statsråden at hun ikke vil gi kvinner som har fått avslag på asyl etter å ha påberopt seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, opphold i påvente av revisjon av utlendingsloven. Hun sier videre at det ikke er tilstrekkelig at en kvinne hevder at hun risikerer forfølgelse dersom norske myndigheter mener at hjemlandet kan beskytte henne mot forfølgelse. En av de kvinnene som har fått avslag, har gått i dekning. Hennes historie er kjent fra Bergens Tidende. Hun, og hennes mann, har flyktet fra Bangladesh fordi de opplevde reell trussel fra hennes familie etter at de hadde trosset familien og inngått et "blandingsekte-skap" på tvers av religioner. Bangladesh er ett av de landene der det skjer æresdrap. Dersom statsråden eller Utlendingsdirektoratet vurderer at myndighetene og politiet vil gi denne lille familien beskyttelse, er det oppsiktsvekkende. Særlig når vi vet at det tok

lang tid før politiet her i Norge tok vold mot kvinner på alvor.

Både denne kvinna og de andre kvinnene fikk sine saker behandlet før det ble skjerpet oppmerksomhet rundt kjønnsbasert forfølgelse. SV mener derfor at disse kvinnene burde kunne fått opphold i påvente av revisjon av utlendingsloven. Det er ikke mange det gjelder. Nye søkere vil få en mer oppdatert behandling ut fra ny kunnskap og de nye rutinene som statsråden skisserer i svaret sitt enn det disse kvinnene har fått.

Videre ber jeg på vegne av SV om at statsråden vurderer om opphold til kvinna fra Bangladesh og de andre kvinnene vil gi et signal til viktige miljøer her i Norge om at vi tar kampen mot æresdrap og annen kjønnsbasert forfølgelse på alvor. Det vil også være et bidrag til det globale arbeidet mot kjønnsbasert forfølgelse fordi det gir noen viktige signaler til land med sterke patriarkalske strukturer, der denne typen undertrykking av kvinner er sterkere enn i vår kultur.

### Svar:

Som stortingsrepresentant Ågot Valle er kjent med, har ikke jeg eller Kommunal- og regionaldepartementet noen rolle i behandlingen av en søknad om asyl. I henhold til utlendingsloven er det Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som avgjør om en asylsøker fyller vilkårene for asyl eller opphold på annet grunnlag. Jeg kan verken instruere om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker. Den politiske styringen av enkeltsaker på utlendingsfeltet må nå skje gjennom lov og forskrift, og jeg viser til mitt svar på spørsmål nr. 147 når det gjel-

der hvilke konkrete tiltak jeg planlegger på dette feltet.

Som jeg svarte på spørsmål nr. 147, mener jeg at både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda er oppmerksomme på problemstillingene rundt kjønnsbasert forfølgelse. Dersom kvinnen fra Bangladesh har fått avslag i klageinstansen, og fremdeles befinner seg i Norge, har hun mulighet til å be Utlendingsnemnda omgjøre vedtaket. Nemnda vil i så fall foreta en ny vurdering av søknaden hennes.

Det burde ikke herske noen tvil om verken mitt eller Regjeringens syn på æresdrap, heller ikke at trussel om dette er forfølgelse i flyktningkonvensjonens forstand. Siden jeg ikke har myndighet etter utlendingsloven i enkeltsaker, kan jeg heller ikke uttale meg om hvorfor denne kvinnen ikke har fått asyl eller oppholdstillatelse i Norge. Jeg viser imidlertid til siste avsnitt i mitt svar på spørsmål nr. 147 om vilkårene for å få asyl i Norge og hvilke vurderinger som gjøres i asylsaker.

## Spørsmål nr. 170

**Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Beate Heieren Hundhammer**

**Besvart 12. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten**

### Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden gjøre det enklere for foreldre selv å kunne velge ulike habiliteringstilbud til sine barn, og hva vil statsråden gjøre for å fremskaffe personell som kan sikre videreutvikling av Petø-metodikken og Doman-metoden?»

### Begrunnelse:

I tilknytning til barnehabiliteringstilbudet understreket en enstemmig sosialkomité i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002 viktigheten av at foreldre skal ha valgfrihet i forhold til de ulike behandlingsoppbygg, og så positivt på at det fortsatt arbeides for å fremskaffe personell som kan sikre videreutvikling av Petø- og Doman-metoden. Videre ba en enstemmig komité departementet arbeide videre med å forenkle de problemstillinger foreldre møter når de ønsker å ta Petø- og Doman-metoden i bruk.

Gjennom henvendelser fra foreldre og oppslag i TV 2 4. februar 2002 er jeg blitt gjort kjent med at foreldre som ønsker å ta alternative behandlingsmetoder i bruk møter betydelige problemer. Dette er en gruppe foreldre som fra før av har en svært belastende hverdag, og det er uakseptabelt dersom de i tillegg skal møte problemer i møte med helsevesenet fordi de ønsker andre behandlingsmetoder for sine barn enn det de i utgangspunktet er blitt tilbudt.

### Svar:

Jeg vil først understreke at jeg forstår at foreldre med funksjonshemmede barn ofte har en krevende hverdag, og at det er viktig å legge til rette for at familiene får den hjelp de har behov for. Et viktig virkemiddel for å gi et godt og helhetlig tilbud til personer som har behov for langvarige og koordinerte tjenester er individuell plan. I helselovene er kommunene og spesialisthelsetjenesten pålagt å utarbeide individuell plan. Dette gjelder også barn. Departementet har utarbeidet en egen veileder for å bistå de ansvarlige instanser med dette.

For at funksjonshemmede barn skal få et godt tilbud er barnehabiliteringstjenesten viktig. Barnehabiliteringstjenesten tilbyr barn med behov for det tverrfaglig utredning på et spesialisert nivå og skal gi kommunene råd og veiledning i forhold til tilrettelegging av tilbud til det enkelte barn. Jeg ser at det er nødvendig både å styrke denne tjenesten og å utvikle den, for å sikre tilstrekkelig kapasitet, og for å sikre at tjenesten omfatter det spekter av tjenester som en slik spesialisert tjeneste bør kunne tilby. Det er spesielt nødvendig å arbeide videre med å utvikle tilbud om intensiv habilitering. Et prosjekt om intensiv habilitering er nå i planleggingsfasen, og vil komme i gang i løpet av året. Det vil også i løpet av våren arrangeres en konferanse der både brukere og fagpersoner vil bli invitert for å drøfte intensiv habilitering, herunder bruk av alternative treningsmetoder.

I samsvar med sosialkomiteens merknad har jeg i styringsdokumentet til de regionale helseforetakene gjort det klart at for de foreldre som ønsker å benytte spesielle treningsmetoder framfor det som tilbys i samarbeid mellom habiliteringstjenesten og kommunene, må det legges til rette for at foreldre kan gjøre slike valg. I tilbakemeldinger fra regionale helseforetak, bl.a. Helse Sør, går det frem at dette følges opp og at de er innstilt på å dekke utgifter til trening, slik fylkeskommunene gjorde tidligere.

I St.prp. nr. 1 for 2001-2002 går det fram at RiTø ikke lenger kan påta seg oppgaven med å vurdere barn for deltakelse på kurs/samlinger ved Doman-instituttet i Philadelphia. Dette fordi de ikke finner kriterier for selektering av barn for opphold ved instituttet. På bakgrunn av dette har departementet meddelt Rikstrykdeverket at det nå ikke kan ytes bidrag til slike kurs/opphold.

Helsedepartementet har imidlertid mottatt konstruktive innspill til videre innsats fra foreldre til barn som bruker Doman-metoden. Dette følges nå opp og arbeides videre med fra departementets side med sikte på å finne fram til en tilfredsstillende løsning.

## Spørsmål nr. 171

Innlevert 6. februar 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 15. februar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

### Spørsmål:

«Når vil statsråden komme tilbake til Stortinget med lovendringen i AFP-ordningen om å flytte inntektsgrensen opp til 15 000 kr, og kan statsråden forsikre at ikrafttredelse kan skje senest innen sommeren?»

### Begrunnelse:

I Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2001-2002 sa komiteen følgende:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til den fremforhandlede AFP-ordningen, der hensikten er at mennesker i tunge yrker skal kunne avslutte yrkeslivet på en god og verdig måte. Flertallet viser til at AFP-ordningen også gir mulighet for å kombinere arbeid og trygd. Flertallet mener det er samfunnsmessig viktig at man kan utnytte restarbeidsevne til AFP-pensjonistene og at disse også kan delta i lokalpolitikk og i samfunnsnyttig arbeid. Flertallet vil derfor øke inntektsgrensen knyttet til AFP opp til 15 000 kr.

Flertallet fremmer følgende forslag:

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at avtalefestet pensjon kan kombineres med mulighet for arbeidsinntekt inntil 15 000 kroner."

Dette vedtaket er en del av budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og Regjeringen. Vedtaket betyr at Stortinget har bestemt at inntektsgrensen skal flyttes til 15 000 kr, og det eneste statsråden behøver å gjøre er å legge frem en sak for Stortinget så hurtig som mulig. Mange AFP-pensjonister har tatt kontakt med trygdekontor og Arbeids- og administrasjonsdepartementet for å få vite når den nye ordningen gjelder fra. De som har tatt kontakt med departementet har fått beskjed om at saken vil ta tid fordi den skal ut på høring. Dette er besynderlig i og med at Stortinget har fattet vedtak om saken, og det derfor ikke er nødvendig med høring.

### Svar:

I forbindelse med inntektsoppgjøret i 1997 åpnet partene i arbeidslivet for delpensjonering. Før dette måtte man slutte helt i arbeid for å få AFP. De tidligere reglene med 50 pst. avkorting for inntekt over ett grunnbeløp var ikke tilpasset delpensjonsordningen. Det viste seg at en god del arbeidstakere kunne få en høyere inntekt ved å ta ut delpensjon framfor å fortsette i fullt arbeid. Dette ble også påpekt av partene, men de overlot til myndighetene å finne fram til mer hensiktsmessige regler.

Reglene som trådte i kraft 1. august 2000 bygger på et pro rata system og sikrer forholdsmessighet mellom pensjonsuttak og inntekt. Systemet går ut på at man kan redusere arbeidsinntekten og motta delpensjon for den tiden man ikke arbeider. Dersom inntekten reduseres til for eksempel 60 pst. av tidligere inntekt, skal vedkommende motta 40 pst. av full pensjon. Dersom det viser seg at pensjonisten tjener mer eller mindre, skal pensjonsandelen justeres tilsvarende. I prinsippet skal pensjonen avkortes allerede fra første krone. Det er av administrative grunner likevel lagt inn et toleransebeløp på 4 000 kr, slik at ikke et hvert avvik skal føre til justeringer i pensjonen. Dette er et "slingringsmonn" som angir hvor stor en endring i faktisk inntekt må være for at den skal utløse endring i pensjonsbeløpet. Dette beløpet gjelder begge veier. Det vil si når den faktiske inntekten både blir 4 000 kr mindre og høyere enn det beløpet pensjonen er utmålt etter. Beløpsgrensen har således ingen sammenheng med det tidligere fribeløpet.

AFP-ordningen er basert på avtaler innenfor de ulike tariffområdene i arbeidslivet. Ordningen er et spleiselag mellom staten og partene i arbeidslivet, hvor staten dekker 40 pst. av pensjonsutgiftene for 64-, 65- og 66-åringene i privat sektor.

Merutgiftene ved å øke beløpsgrensen til 15 000 kr er beregnet til å utgjøre om lag 20 til 40 mill. kr. I forbindelse med det aktuelle stortingsvedtaket ble det imidlertid ikke satt av midler til tiltaket på budsjettet. Det er derfor naturlig å komme tilbake til saken i forbindelse med den ordinære budsjettbehandlingen.

Når saken legges fram for Stortinget, er det viktig at konsekvensene av forslaget synliggjøres og at organisasjonenes syn på hvordan en delpensjonsordning bør være kommer til uttrykk. Etter min oppfatning er det derfor av svært stor betydning at partene høres før saken legges fram for Stortinget.

Stortingsdebatten tyder ellers på at det er AFP-pensjonister med verv i lokalpolitikken/frivillig organisasjonsarbeid man blant annet har søkt å skjerme gjennom vedtaket. I høringsrunden vil jeg derfor reise spørsmålet om det bør være en særlig ordning med unntak for godtgjørelse for politiske og andre tillitsverv i frivillige organisasjoner. Noe tilsvarende er allerede gjort for uførepensjonister der bestemmelsen om ett års ventetid før man har rett til et fribeløp på ett grunnbeløp ikke gjelder godtgjørelse for blant annet politiske verv.

Jeg tar sikte på å legge saken fram for Stortinget til høsten.

## Spørsmål nr. 172

Innlevert 7. februar 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 12. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

### Spørsmål:

«Referansegruppen som ble oppnevnt av departementet i forbindelse med ulike problemstillinger knyttet til Statens dykkerskole i Bergen har levert sin innstilling, og flere oljeselskap har lovet å bidra med midler til anskaffelse av klokkedykkerutstyr. Det er nå mer eller mindre opp til Regjeringen hvor raskt det vil bli fortgang i ny oppstart i utdanning av klokke- dykkere.

Når forventer statsråden at en beslutning om saken vil bli fattet?»

### Begrunnelse:

Statoils rapport om behovet for klokkedykkere på norsk sokkel konkluderer med at vi trenger dykkere i dag og i minst 15-20 år fremover. Vi har ikke nok dykkere til dette, og er nødt til rekruttere nye dykkere. For at dykkingen skal skje på en forsvarlig måte, er vi nødt til å sikre at dykkerne har en tilfredsstillende opplæring. Det er ingen andre skoler, i andre land, som i dag kan tilby tilfredsstillende nivå på klokke- dykkerutdanningen. Ref. Statoils rapport samt rapport fra departementets referansegruppe.

Det må settes i gang med utdanning av nye klokke- dykkere på Statens dykkerskole snarest. Utsettelse vil være uforsvarlig. Det trengs imidlertid innkjøp av klokkedykkerutstyr for å kunne gjennomføre en sikker og forsvarlig opplæring. Sikker dykkeraktivi-

tet på norsk sokkel i fremtiden er avhengig av at dykkerne er kvalifiserte og har fått god opplæring. Fire oljeselskap har sagt seg villig til å bidra med ca. 13,5 mill. kr.

### Svar:

Arbeidsgruppen som utredet behovet for utstyr til klokkedykkerutdanningen, oversendte 17. desember 2001 sin rapport. Rapporten er nå til behandling i departementet.

Arbeidsgruppen har skissert ulike løsninger for å dekke behovet for klokkedykkere i årene fremover. Én mulighet er å kjøpe opplæringstjenesten i utlandet (Frankrike). Dette vil årlig koste noe i overkant av 2 mill. kr. En annen mulighet er å anskaffe nytt utstyr til Statens dykkerskole slik at skolen kan gjenopptar klokkedykkerutdanningen. Investeringsbehovet er her anslått til om lag 41 mill. kr.

Departementet vil vurdere nøye de alternative løsninger. Det er et betydelig løft som må gjøres, både på investeringssiden i utstyr og med hensyn til driftsmidler, før klokkedykkerutdanningen eventuelt kan tas opp igjen.

Departementet vil i det videre arbeid med saken være i dialog med berørte instanser. Vi tar sikte på å få til en snarlig avklaring av saken, senest i forbindelse med budsjettet for 2003.

## Spørsmål nr. 173

Innlevert 7. februar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 15. februar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

### Spørsmål:

«Vil statsråden følge opp Stoltenberg-regjeringens tilsagn om å selge Admiralboligen i Borre kommune gjennom å bruke den fullmakt som Stortinget har gitt til å avsette statlige eiendommer til under markedspris der særlige hensyn tilsier det, og vil statsråden sikre at arbeidsgruppene som er satt ned i kommuner som har mistet arbeidsplasser i Forsvaret blir hørt og tatt hensyn til?»

### Begrunnelse:

Stoltenberg-regjeringen med statsråd Bjørn Tore Godal ga Borre kommune tilsagn om å kjøpe Admiralboligen til kulturformål for å sikre kulturarbeids-

plasser. Dette som et ledd i å bøte på tapet av arbeidsplasser i Forsvaret. I St.prp. nr. 45 for 2000-2001 Omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005 ble det sagt følgende:

"I spesielle tilfeller kan enkelte av Forsvarets bygg og anlegg vurderes avhendet til redusert pris eller vederlagsfritt til bruk for ny næringsvirksomhet."

I tillegg har familie-, kultur- og administrasjonskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2001-2002 sagt følgende:

"Flertallet viser til forslaget i St.prp. nr. 1 (2001-2002) under AADs bygge- og eiendomsfullmakter der regjeringen Stoltenberg foreslo at en ga Kongen full-

makt til å avhende statlige eiendommer til lavere pris enn markedspris der særlig hensyn tilsier det. Flertallet ser på et slikt forslag som et viktig redskap for å sikre rimelige tomter til boligformål for studenter/ungdom, førstegangsetablerere og vanskeligstilte. Flertallet har merket seg at prisnivået på de boliger som er lagt ut for salg bl.a. i Pilestredet Park og Fornebuområdet er høyt, og dekker ikke behovet for rimelige boliger.

Flertallet fremmer følgende forslag:

Stortinget gir fullmakt til Kongen i 2002 å kunne avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det."

#### Svar:

Omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005 vil berøre en rekke kommuner i form av redusert aktivitet og redusert sysselsetting. Konsekvensene vil variere fra kommune til kommune. Kommunenes forutsetninger for å takle omstillingen vil også variere, avhengig av blant annet størrelse, beliggenhet, næringsstruktur og arbeidsmarked. Selv etter nedleggelsen av Sjøforsvarsdistrikt Sør og Karljohansvern orlogsstasjon vil Borre kommune fortsatt ha betydelig virksomhet knyttet til Forsvaret.

Forsvarsdepartementet har tidligere bidratt med en rekke tiltak for å etablere alternativ næringsvirksomhet i Borre kommune, både i form av omstillingsmidler og tilrettelegging innenfor eiendommer, bygg og anlegg.

På generelt grunnlag vil jeg vise til at gjeldende instruks for avhending av fast eiendom i staten, fastsatt ved kongelig resolusjon 19. desember 1997, som hovedprinsipp også skal følges i Forsvaret. Her slås det klart fast at hovedregelen er at avhending skal skje på den måten som gir det beste økonomiske resultat for staten. Det kan imidlertid gjøres visse unntak fra hovedregelen, blant annet har Stortinget gitt Kongen fullmakt til å avhende eiendommer, bygg og anlegg som Forsvaret ikke lenger har behov for, til kommuner eller til overtallig personell i Forsvaret i forbindelse med utnyttelse av etableringer til næringsutvikling. Overdragelsen kan i slike særskilte situasjoner skje vederlagsfritt, eller med redusert ved-

erlag der dette anses hensiktsmessig. Når det gjelder den aktuelle Admiralboligen i Horten, fant jeg etter en henvendelse fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité det nødvendig å gå nærmere gjennom forutsetningene for et eventuelt salg til kommunen.

Bakgrunnen for forhandlingene mellom Borre kommune og Forsvaret, har vært kommunens engasjement for å overta den tidligere Admiralboligen i Horten. Kommunen har i noe tid arbeidet med å utvikle kulturaktiviteter på Karljohansvern.

I brev av 16. oktober 2001 til Borre kommune gir departementet, under den tidligere politiske ledelse, uttrykk for at man er positivt innstilt til å overdra bygget til Borre kommune mot et redusert vederlag.

Etter å ha gjennomgått saken, har jeg imidlertid kommet til at hovedprinsippet må være at det ikke er i statens interesse å avhende fast eiendom som Forsvaret ikke lenger har behov for, til redusert vederlag. Forsvaret har behov for å gjøre store investeringer i eiendommer, bygg og anlegg i forbindelse med omleggingen. For at vi skal klare disse investeringene er det viktig at overflødig bygningsmasse selges til markedspris. Departementet har derfor meddelt Borre kommune at det ikke vil være aktuelt å gjennomføre en overdragelse av den tidligere Admiralboligen på de premisser som kommunen ønsker. Departementet har instruert Forsvarsbygg (tidligere Forsvarets bygningstjeneste), om å legge eiendommen ut på salg i det åpne markedet.

Jeg vil også legge til at Forsvarsbygg har mottatt henvendelser fra flere seriøse interessenter som ønsker å by på eiendommen i åpen konkurranse. Et slikt salg til markedspris er heller ikke til hinder for at bygningen kan nyttes til å skape nye arbeidsplasser.

Når det gjelder de ulike kommuners organisering og oppfølging av arbeidet med alternativ næringsutvikling, vil jeg vise til kontakten mot det statlige nivå i første rekke må rettes mot Kommunal- og regionaldepartementet. KRD kan via Statens nærings- og distriktsutviklingsfond tilby kommunene faglig og økonomisk bistand til å utarbeide konsekvens- og mulighetsanalyser og handlingsplaner.

## Spørsmål nr. 174

**Innlevert 7. februar 2002 av stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen**

**Besvart 19. februar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum**

### Spørsmål:

«Vil justisministeren ta initiativ til en endring i henhold til dagens rettspraksis hvor drapstdømte får gå fritt omkring i påvente av ny domstolsbehandling?»

### Begrunnelse:

Bakgrunnen for denne henvendelsen er en avisartikkel i dagens utgave av Dagsavisen (den 7. februar 2002) hvor det fremkommer at personen som er dømt for drapet på Kristin Juel Johannessen ikke må sitte i fengsel frem til ny domstolsbehandling, men er på frifot.

Som medlem av Stortingets justiskomiteé, er jeg selvfølgelig klar over at det er og skal være et klart skille mellom Stortinget og domstolene. Likevel finner jeg denne dommen så provoserende at jeg vil be justisministeren gripe inn og endre nåværende praksis.

Det Agder lagmannsrett her har gjort er, slik jeg ser, totalt på tvers av det som er folks rettsoppfatning. Det finnes ingen god grunn til at drapsmenn skal kunne vandre omkring i samfunnet etter at de er dømt. Det oppfattes som unnfallende, lite handlekraftig og urimelig, ikke minst med tanke på offerets familie. Ovenfor dem er det allerede begått stor urett og denne oppleves forsterket som en følge av dommen i Agder lagmannsrett. Det som videre bør utfordre justisministeren er den lave dommen, på 12 år, som så langt er gitt i denne saken. Personlig stiller jeg meg undrende til om den er i tråd med Stortingets ønske om økte straffer i slike saker.

Et annet tilleggsmoment som også bør være til ettertanke for justisministeren, er at denne saken kan skape presedens i tilsvarende saker, noe som vil kunne føre til at drapstdømte får gå fritt omkring i påvente av ny domstolsbehandling.

Så langt har jeg oppfattet justisministeren som en person med vilje og evne til å ta tak i saker av betyd-

ning. Jeg ser derfor frem til justisministerens vurdering av denne saken og håper at den vil være svært restriktiv i henhold til de problemstillinger som her er påpekt.

### Svar:

Som justisminister kan jeg ikke gå nærmere inn på rettens vurderinger i den konkrete saken som representanten Ellingsen nevner, verken når det gjelder straffutmålingen eller spørsmålet om fengsling.

Generelt vil jeg likevel uttrykke forståelse for at det kan virke provoserende at personer som er domfelt for drap i førsteinstansen, ikke sitter fengslet frem til ankebehandlingen. Selv om man i en rettsstat må holde fast ved at en person er uskyldig inntil det foreligger en rettskraftig fellende dom, kan det i enkelte tilfeller virke støtende at en person som er dømt for en alvorlig forbrytelse, løslates i denne mellomliggende perioden.

Nettopp derfor gir straffeprosessloven adgang til såkalt rettshåndhevelsesarrest, jf. §§ 172 og 184 annet ledd. Etter disse bestemmelsene kan personer som mistenkes for visse alvorlige forbrytelser, på nærmere vilkår pågripes og varetektsfengsles frem til saken er endelig avgjort. Det er opp til retten å avgjøre i den enkelte saken om adgangen skal benyttes, innenfor de rammer som den europeiske menneskerettskonvensjon setter. Ved vurderingen vil flere momenter ha betydning, bl.a. forbrytelsens alvor og hensynet til folks rettsfølelse. I Orderud-kjennelsen fra 6. juli 2001 kom Høyesteretts kjæremålsutvalg med uttalelser som vil være retningsgivende for denne vurderingen.

Etter mitt syn kommer imidlertid ikke hensynet til folks rettsfølelse klart nok frem i lovteksten. For å sikre at dette hensynet gis tilstrekkelig gjennomslag i praksis, vil jeg derfor i løpet av våren sende på høring et forslag om endring av straffeprosessloven § 172.

## Spørsmål nr. 175

Innlevert 8. februar 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 14. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

### Spørsmål:

«Som kjent er det nå avklart hvor de regionale vegkontorene skal ligge. I Finnmark er det mange arbeidsplasser innen Statens vegvesen i Vadsø. Vadsø har tapt en rekke arbeidsplasser de siste årene, og det rår nå stor usikkerhet i kommunen om ytterligere tap av arbeidsplasser innen Vegvesenet når regionkontoret skal ligge i Bodø.

Vil statsråden bidra til at en del av de andre oppgavene i regi av Statens vegvesen kan forbli i Vadsø, eventuelt at andre oppgaver kommer til?»

### Svar:

I det videre arbeidet med omorganiseringen innen Statens vegvesen skal regionene deles inn i distrikter, med et vegkontor i hvert distrikt. Distriktsstrukturen skal nå ut på høring til kommuner og fylkeskommuner. Vegdirektørens foreløpige forslag til distriktsinndeling i Region Nord innebærer en inndeling i seks distrikt. I Finnmark foreslås ett distrikt for Øst-Finnmark med vegkontor i Vadsø, og for distriktet Vest-Finnmark/Nord-Troms foreslås vegkontoret lagt til Alta. Hvor store disse vegkontorene blir, er foreløpig noe usikkert. Dette avhenger blant annet av den videre organiseringen av regionene og hvordan regionale oppgaver fordeles innen Region Nord.

I St.prp. nr. 1 for 2001-2002 er sysselsettingen i Finnmark/Vadsø viet spesiell oppmerksomhet. Det vises til at Samferdselsdepartementet vil arbeide videre med å legge varierte oppgaver med ulike kompetansekrav til Finnmark/Vadsø, slik at Vegvesenets sysselsetting minst opprettholdes.

Jeg har fått opplyst at Vegdirektoratet har bestemt at regnskap og fakturabehandling fra 1. januar 2003 skal spesialiseres og utføres samlet for hele etaten -

fra ett sted. For forvaltningsvirksomheten i Statens vegvesen er denne oppgaven lagt til Vadsø. Enheten er beregnet å skulle bygges opp til et omfang på 30 - 40 årsverk. Jeg oppfatter dette som meget positivt, og som et viktig bidrag for å beholde viktig kompetanse innen Statens vegvesen i Finnmark.

Når den samlede bemanningsutvikling i Statens vegvesen i Vadsø og Finnmark skal vurderes, er det viktig å ha med seg følgende grunnleggende forutsetninger:

- Forvaltningsvirksomheten i Statens vegvesen skal fram til 1. januar 2006 bygges ned fra dagens nivå på om lag 5 000 årsverk til om lag 4 000 årsverk. Dette vil berøre Finnmark og Vadsø på linje med resten av landet.
- Ut fra de premisser Nasjonal transportplan gir for kommende tiårsperiode, vil investeringene i nyanlegg ligge på et svært lavt nivå i Finnmark, spesielt i Øst-Finnmark. Dette vil påvirke bemanningen i Vadsø uavhengig av omorganiseringen som nå gjennomføres i Statens vegvesen.
- Utskillelse av produksjonsvirksomheten i et statlig aksjeselskap og full konkurranseutsetting av anleggs-, vedlikeholds- og driftsoppgaver vil påvirke antall statlige arbeidsplasser i stor grad. Dette gjelder også for Vadsø og Finnmark. Utskillelse av produksjonsvirksomheten påvirker også omfanget av administrative funksjoner på forvaltningssiden.

Ut fra de gitte rammer og forutsetninger arbeides det for at Vadsø skal komme så godt som mulig ut av den omorganiseringen som Statens vegvesen nå gjennomfører.

## Spørsmål nr. 176

**Innlevert 8. februar 2002 av stortingsrepresentant May Hansen**  
**Besvart 15. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm**

### Spørsmål:

«Statsråden svarte meg i ordinær spørretime om Postens vedtak om å erstatte 40 postkontor med Post i Butikk at kommunene var invitert til en dialog, og at endelig beslutning først skulle bli tatt etter at innspillene fra kommunene var vurdert. Postsjefen i Østfold har uttalt til media at omleggingen er bestemt, og at det kun er snakk om å anke en beslutning. Dialog og anking av vedtak er ikke samme sak.

Har kommunene hatt mulighet til dialog og medbestemmelse slik statsråden hevdet i spørretimen?»

### Begrunnelse:

Jeg mener at tilbudet til brukerne blir dårlig flere steder rundt i landet, og Jeløy postkontor som jeg brukte som eksempel kan ikke erstattes med Post i Butikk. Postkontoret i Moss ligger også utenfor allfarvei - det er langt til kollektivtransport. Jeløy postkontor ligger ved busstopp - sentralt på Jeløya hvor all trafikk til de ulike delene av Jeløya går forbi. Det er ikke kollektivtransport ved den butikken som er tiltenkt Post i Butikk. Nedleggelsen vil bety to postkontor i Moss med dårlig tilgjengelighet. Dette var ikke meningen med omleggingen - intensjonen var økt tilgjengelighet og service for kundene.

### Svar:

Posten gjør en kontinuerlig vurdering av hva slags type poststeder som skal etableres på de ulike steder. Spørsmålet om å erstatte Jeløy postkontor med Post i Butikk inngår i disse vurderingene. Posten har opplyst om at kommunene involveres i denne prosessen, i tråd med de behandlingsrutiner som følges i slike saker. Behandlingsrutinene er basert på retningslinjer utarbeidet av Kommunenes Sentralforbund og Posten i fellesskap. Retningslinjene ligger ved til orientering.

Posten orienterer først kommunen per brev om selskapets planer, hvorpå det inviteres til møte og en aktiv dialog. Ifølge Posten legges det vekt på å komme fram til omforente løsninger både mht. lokalisering av eventuell Post i Butikk, og når det gjelder større kunders behov for et godt posttilbud. Synspunkter og eventuelle innvendinger fra kommunens side blir nøye vurdert.

Kommunen har klageadgang dersom den ikke er enig i løsningen som Posten velger. En eventuell klage behandles ved Postens hovedkontor, som tar den endelige beslutning.

Når det gjelder situasjonen på Jeløya, har Posten

opplyst at ingen butikk foreløpig er valgt som fremtidig Post i Butikk. Posten venter med dette til en eventuell klage er ferdigbehandlet.

### Vedlegg til svar:

#### *RETNINGSLINJER FOR SAMARBEID MELLOM KOMMUNENE OG POSTEN NORGE BA I PLANLEGGINGSPROSESSER SOM GJELDER POSTKONTORNETTET MV.*

Følgende retningslinjer skal legges til grunn for samarbeidet mellom kommunene og Posten i planleggingsprosesser som gjelder postkontornettet mv:

#### Endringer i postkontornettet

Før planarbeidet tar til, orienterer postsjefen kommunen både skriftlig og muntlig. Kommunen orienterer for sin del om foreliggende planer for de aktuelle områdene. Det skal tas sikte på best mulig koordinering av Postens og kommunens planer.

1.2 Det avtales hvordan kontakten mellom kommunen og Posten skal være under planprosessen, f.eks. med fast kontaktperson, gjennom deltakelse i referansegruppe e.l.

1.3 Når Postens planforslag foreligger, overleveres/oversendes det til kommunen samtidig som det orienteres nærmere om forslaget. Det avtales en tidsfrist for uttalelse fra kommunen.

Forslaget kan med fordel presenteres i grendemøte e.l. hvor også kommunens ledelse deltar. Det bør også avtales om den informasjon som skal gå ut til velforeninger mv.

Dersom det skal avholdes pressekonferanse, skal kommunen få overlevert planforslaget før pressekonferansen.

1.4 Fylkeskommunen får tilsendt forslaget sammen med kopi av brevet til kommunen.

1.5 Dersom offentlige kommunikasjoner blir berørt av forslaget, skal postsjefen innhente uttalelse fra samferdselssjefen.

1.6 Når postsjefen har tatt avgjørelse i en områdeplansak, bl.a. med utgangspunkt i de uttalelser som er mottatt om planforslaget, skal postsjefen overlevere/oversende vedtaket til kommunen. Også fylkeskommunen orienteres om vedtaket.

1.7 Kommunen kan påklage postsjefens avgjørelser til Posten Norge BA. Hovedkontoret innen 4 uker etter at melding om vedtaket er mottatt. Eventuell klage fra en kommune fremmes for vedkommende postområde, som sender den videre til Posten Norge

BA, Hovedkontoret sammen med sakens dokumenter og en vurdering av saksforholdet. Dersom Posten slutter seg til postsjefens vedtak kan kommunen innen 3 uker klage vedtaket inn for Post- og teletilsynet, hvis den mener at Posten har brutt konsesjonen. Post- og teletilsynets vedtak kan eventuelt klages inn for Samferdselsdepartementet.

Det bør være et mål å komme fram til enighet lokalt.

Kommunen skal orienteres om klageadgangen.

Eventuelle klager fra velforeninger, enkeltpersoner mv. skal kanaliseres til vedkommende kommune.

1.8 Praktisering av retningslinjene tilpasses i nød-

vendig grad de kommuner som er organisert med kommunedelsutvalg.

## 2. Andre endringer.

I planleggingsprosesser hvor det inngår planer om å endre lokalisering av postproduksjon, f.eks. en omorganisering av postsortering for et større område, skal Posten orientere vedkommende kommune om konsekvenser av planene hva angår arbeidsplasser, servicenivå mv. i kommunen.

Posten Norge BA, 5.4.2000

## Spørsmål nr. 177

**Innlevert 8. februar 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen**

**Besvart 15. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm**

### Spørsmål:

«Nordlandsbanen er en viktig forbindelsesåre. Tjenesten som NSB yter på denne strekningen er en sentral forutsetning for et tilfredsstillende transporttilbud. NSB vil nå bytte ut eksisterende tog med Agenda-tog, som er en betydelig reduksjon av transportstandarden.

Hvordan ser statsråden på at NSB stadig reduserer tilbudet på Nordlandsbanen, og er dette i tråd med Regjeringens mål i samferdsels- og miljøpolitikken?»

### Svar:

Trafikken på Nordlandsbanen har gått betydelig ned de siste 10 årene. Siden 1995 er trafikken redusert med 29 pst. NSB har oppgradert materiellet i dag- og nattog i denne perioden, uten at det har påvirket nedgangen.

Befolkningsmønster, pendlingsmønster, lokalisering av arbeidsplasser og konkurransesituasjon, tilsier ifølge NSB at muligheten for framtidig vekst i togtrafikken på Nordlandsbanen ligger i mindre og raskere motorvogner som åpner for flere avganger og kortere reisetider. NSB anskaffet i 1997 11 slike motorvogner som erstatning for utslitt togmateriell fra 50- og 60-årene, både til bruk på Rørosbanen og Raumabanen samt strekningene Trondheim - Mo i Rana og Mosjøen - Bodø. NSB har senere anskaffet ytterligere 4 motorvogner til Nordlandsbanen. Ifølge NSB gir overgangen til motorvogner en langt mer kostnadseffektiv togproduksjon, samtidig som de nye togene legger til rette for økt frekvens og trafikk på re-

lasjonene mellom de befolkningssentra som finnes langs banen.

Nordlandsbanen hadde før idriftsettelse av de nye motorvognene samlet 8 daglige avganger. I dag er dette økt til 15 daglige avganger, inklusive lokaltogene Rognan - Bodø. NSB legger opp til å øke produksjonen med ytterligere tre avganger fra høsten samtidig med at også dagtogene Trondheim - Bodø erstattes med motorvogner (Agenda-tog). Den nye ruteproduksjonen med økt frekvens på underveisrelasjonene og lokaltog i Salten-området, er godt mottatt i høringsrundene med Nordland fylkeskommune og storparten av kommunene i regionen. Produksjonsøkningen kan gjennomføres innenfor rammene for statlig kjøp for 2002 til strekningen.

NSB opplyser imidlertid at komforten på Agenda-togene foreløpig ikke er tilfredsstillende for de lengre reisene. Togene er pr. i dag ikke i henhold til de krav som ligger til grunn for anskaffelsen, og at leverandøren arbeider med de nødvendige utbedringer. I tillegg til komfort gjelder dette bl.a. tekniske feil og mangler. NSB vurderer for tiden hvilke komfortøkende tiltak som er nødvendig for å rette på dette.

Innenfor rammene av avtalen mellom staten og NSB om statlig kjøp av persontransporttjenester for 2002, står selskapet fritt til å benytte seg av det togmateriell som vurderes som mest hensiktsmessig. Departementet har således ikke eksplisitt behandlet eller godkjent ev. bruk av det nye Agenda-materiellet på så lange strekninger som det her er snakk om. Jeg forutsetter imidlertid på generelt grunnlag at komforten og transportstandarden opprettholdes på et tilfredsstillende nivå ved ev. skifte av type materiell.

## Spørsmål nr. 178

**Innlevert 11. februar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal**

**Besvart 18. februar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen**

### Spørsmål:

«GIEK har gitt garantier for 42,5 mill. USD til en dam som skal bygges av NCC i Guaigüi, nær byen La Vega, i Den Dominikanske Republikk. Dambyggingen vil medføre flytting av lokalbefolkningen i området, noe som har medført sterk lokal motstand mot prosjektet.

Er det stilt til krav til informasjon og involvering av lokalbefolkningen i planleggingen av dette prosjektet før det er gitt økonomiske garantier, og vil norske myndigheter ta noen initiativ for at lokalbefolkningens behov skal bli ivarettatt?»

### Begrunnelse:

Innbyggerne i Guaigüidalen har dannet en aksjonsgruppe mot utbyggingen av en dam i dalen, og er forventet å skulle fylle flere formål. Dammen er oppgitt å skulle bidra til å redusere flomproblemer, trygge vannforsyningen og bidra til økt turisme. Dammen skal bygges av det norske selskapet NCC, og det er gitt 42,5 mill. USD i eksportgarantier fra GIEK til dette formålet. På initiativ fra den lokale aksjonsgruppen har organisasjonen FIVAS (Foreningen for Internasjonale Vann- og Skogstudier) foretatt undersøkelser i området, og laget en rapport om prosjektet. Rapporten påpeker at damprosjektet vil påvirke befolkningen i dalen fundamentalt, og at det er gitt svært mangelfull informasjon om utbyggingsplanene til lokalbefolkningen. Det har i liten grad vært lagt til rette for konsultasjon og deltakelse, og det hersker stor usikkerhet mht. framtidig bosetting. Det later også til å være stor usikkerhet knyttet til behovet for damanlegget, og om dette vil imøtekomme nødvendige behov for befolkningen i La Vega.

Rapporten påpeker også at utbyggingen starter før konfliktene omkring framtidig bosetting av de som må flytte er løst, og at det derfor ikke er gitt garantier for at de berørte ikke vil få redusert levestandard og økt sosial usikkerhet etter at dammen er bygget. Videre vises det til at målsettingen med utbyggingsprosjektet synes å være endret gjennom planleggingsprosessen, ved at en har lagt økende vekt på de muligheter for økt turisme som dambygninger som utbyggerne forventer. Fra lokalbefolkningen er det reist innvendinger om at disse forventningene synes urealistiske, da utbyggingen vil medføre betydelige naturinngrep. Det hevdes at det ikke er vurdert alternative måter å møte La Vegas behov for bedring i vannforsyning mv. FIVAs konkluderer med at utbyggingsprosjektet på flere måter er i konflikt med internasjonale standarder satt av Verdensbanken og The

World Commission on Dams. Det anbefales blant annet at det nedsettes en uavhengig kommisjon som kan vurdere andre lokaliseringalternativer, og andre muligheter til å møte behov for flomkontroll, vann og elektrisitetsbehov for området. Det virker svært lite heldig at Norge som er kjent for et sterkt miljø- og bistandsengasjement blir involvert i utbyggingsprosjekter hvor en i så liten grad tar hensyn til effekten for lokalbefolkningen.

### Svar:

Garanti-Instituttet for eksportkreditt (GIEK) foretar vurderinger av miljørisikoen i et prosjekt, herunder spørsmål knyttet til forflytning av lokalbefolkningen, som en integrert del av sin kredittrisikovurdering. Egne miljøretningslinjer ble fastsatt av styret i 1998 og oppfølgingen av disse ble evaluert i 2000. Stortinget er informert om dette arbeidet gjennom budsjettproposisjonene i de aktuelle årene. I tillegg har norske myndigheter sammen med GIEK vært en aktiv pådriver overfor OECD og medvirket til at det i november 2001 ble oppnådd enighet mellom alle medlemmene i eksportkredittgruppen, unntatt USA om "Common Approaches on Environment and Officially Supported Export Credits". Common Approaches er implementert fra og med 1. januar 2002.

I henhold til GIEKs miljøretningslinjer skal GIEK foreta en særskilt vurdering av miljømessige forhold i saker hvor slike forhold kan antas å være av vesentlig betydning. GIEK kan pålegge garantisøker å fremlegge utredninger og dokumentasjon som belyser miljømessige faktorer, også iht. internasjonal standard gitt bl.a. av Verdensbanken og The World Commission on Dams.

I den aktuelle saken i Den Dominikanske Republikken er det stilt krav om tilfredsstillende miljørapport. Miljørapporten, som er utarbeidet lokalt, er gjennomgått av Statkraft Grøner (SG). SG påpeker i sitt brev en del forhold som må være fulgt opp for at dokumentasjonen skal være i overensstemmelse med internasjonale krav og retningslinjer. GIEK utstedte garantien under forutsetning av at disse forholdene blir fulgt opp. Det foreligger brev både fra klient og myndigheter i Den Dominikanske Republikken som bekrefter at så vil skje. Det skal bl.a. utarbeides en miljøoppfølgingsplan og nedsettes en komité for å overvåke og koordinere miljøtiltakene. Klienten for prosjektet, INDRHI (Instituto Nacional Recursos Hidraulicos) vil også opprette et kontor i lokalmiljøet som gir lokalbefolkningen hjelp og bistand i forbindelse med å etablere ny bosetting. GIEK har forutsatt

at berørte parter gjøres kjent med innholdet og er innforstått med dette. GIEK har videre satt som forutsetning at:

- det må foreligge kompensasjon til den delen av lokalbefolkningen som berøres
- de berørte må kunne delta i høringer
- det bør oppnås at lokalbefolkningen også er re-

presentert i den komité som myndighetene skal opprette for å overvåke og koordinere miljøtiltakene.

Dette er meddelt eksportøren NCC i samråd med GIEKs svenske søsterorganisasjon, EKN, som refor-sikrer GIEK for deler av kreditten.

## Spørsmål nr. 179

**Innlevert 12. februar 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget**

**Besvart 18. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg**

### Spørsmål:

«Vil statsråden foreta seg noe for å bedre tjenesten; eksempelvis ved at det stilles som krav (noe asylsøkerne gjøres kjent med av myndighetene ved ankomst) at advokaten personlig skal møte klient minst to ganger, oversende alle saksdokumenter løpende, avlevere minst to skriftlige støtteskriv for sin klient og at asylsøkeren tilslutt overfor myndighetene rapporterer om bistanden, og har stykkprisgodtgjørelsen overfor advokatene bidratt til innsatsen for hver klient reduseres, men at volumet klienter øker?»

### Begrunnelse:

Ved flere anledninger har media avdekket at advokattjenestene for flere asylsøkere er for dårlig. Noen utvalgte advokater har løpende over 600 klienter; hvilket i seg selv må skape betydelige problemer for personlig oppfølging av klientene. Asylsøkere rapporterer om manglende kontakt med advokaten, lite innsyn i egne dokumenter og en utilgjengelig advokat.

For asylsøkerne er advokatbistanden av vital betydning. Advokaten er den eneste som kan bistå med informasjon om aktuelle grunnlag for tillatelse til å bli i Norge, og som kan sortere ut den relevante informasjon som bør fremlegges for myndighetene. Hun utgjør således en særdeles viktig rettsikkerhetsgaranti. Innholdet i flere menneskerettighetsforpliktelser Norge har sluttet seg til kan lett bli illusorisk om ikke advokatbistanden er effektiv.

Advokatene bør skjerpe seg, og myndighetene bør stille konkrete krav til utførelse av bistanden. Det offentlige må dessuten sikre seg en enkel og skjema-messig rapportering fra asylsøkerne om bistandens utførelse ved oppdragslutt.

### Svar:

Asylsøkeres rett til advokatbistand på det offentliges bekostning er regulert i utlendingsloven § 42 og

rettshjelploven § 13. Departementet arbeider med en gjennomgang av disse bestemmelsene i samarbeid med Justisdepartementet. Hensikten med denne gjennomgangen er å sikre at asylsøkere får nødvendig juridisk bistand og samtidig sikre at de midler samfunnet bruker på advokathjelp til asylsøkere, blir utnyttet best mulig.

I dag får advokatene i asylsakene som hovedregel betalt etter den såkalte stykkprisforskriften som fastsettes av Justisdepartementet. Av forskriften § 4 nr. 6 fremgår det at advokaten får betalt etter en stykkpris tilsvarende 5 ganger den offentlige salærsats for søknad om asyl og 3 ganger salærsatsen for klage på avslag over søknad om asyl (noe høyere for klagesaker som behandles ved personlige fremmøte i Utlendingsnemnda). I bestemmelsen heter det videre:

*"I arbeidsoppgaven skal asylsøkerens fremmed-kontroll (FK) nummer og/eller (DUF) nummer oppgis. Det skal også redegjøres for hvilket arbeid som er utført og tidspunktet for dette, ved at arbeidsoppgavens del 2 fylles ut som ved skjønnsmessig salærfastsettelse."*

Som det fremgår av dette, stilles det allerede i dag krav om at advokaten skal redegjøre for hvilket arbeid som faktisk er utført, i motsetning til hva som er tilfelle i andre saker som betales med stykkpris. Hvorvidt det er hensiktsmessig at myndighetene i detalj regulerer hvordan advokaten skal utføre sitt oppdrag, vil jeg i tilfelle måtte vurdere i samråd med Justisdepartementet. Jeg vil likevel peke på at det er asylsøkeren som er advokatens oppdragsgiver, og at for detaljerte regler om hvordan advokaten skal utføre oppdraget kan komme i konflikt med hvordan klienten (asylsøkeren) ønsker oppdraget utført. Jeg minner også om at regler for god advokatskikk, som er gitt i forskrifts form og inntatt i advokatforskriften, pålegger advokaten klare forpliktelser mht. hvordan et oppdrag skal utføres. Samtidig gis advokaten adgang til å utøve et skjønn mht. hvordan advokaten

skal ivareta klientens interesser "raskt, samvittighetsfullt og påpasselig" (advokatforskriften kap. 12, pkt. 3.1.2.).

Som nevnt innledningsvis arbeider departementet med en gjennomgang av reglene om advokatbistand til asylsøkere. Bakgrunnen for dette er bl.a. opplysninger om at det antall timer som ligger til grunn for stykkprishonoreringen for arbeid med hhv. søknad og klage kanskje ikke helt samsvarer med det gjennomsnittlige faktiske timeforbruk som advokatene har med denne type oppdrag, spesielt når det gjelder forholdet mellom honorering for arbeid med søkna-

den og arbeid i klageomgangen. Opplysninger kan blant annet tyde på at advokatene først og fremst går inn i saken når det foreligger et avslag i førsteinstans. Arbeid med en *klagesak* vil ofte kunne være forholdsmessig mer arbeidskrevende enn arbeidet med selve søknaden. Det kan også være andre sider ved reglene om juridisk bistand til asylsøkere som bør vurderes, bl.a. om deler av opplysnings- og rådgivningsarbeidet kan utføres av andre enn advokatene.

Jeg har imidlertid merket meg representanten Storbergets innspill, og vil ta dem med i de vurderinger som vil bli gjort.

## Spørsmål nr. 180

Innlevert 12. februar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 18. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

### Spørsmål:

«I Norge er det ca. 100 000 personer som lider av bulimi og anoreksi.

Hvilke behandlingstilbud finnes det for disse pasientene i Norge i dag, utover innleggelse ved medisinsk avdeling ved sykehusene?»

### Svar:

*Behandlingstilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser*

Behandlingstilbudet til mennesker som rammes av spiseforstyrrelser skal være helhetlig og tverrfaglig. Det skal gis på lavest mulig nivå og det er behov for tverrfaglig kompetanse og samarbeid mellom somatisk sektor og psykisk helsearbeid (både i spesialist- og kommunehelsetjenesten).

Det gis behandling ved alle landets poliklinikker, både de voksenpsykiatriske - og barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikkene til mennesker med spiseforstyrrelser. I noen byer har også helsestasjonene startet opp helsestasjon for ungdom, med tilbud om grupper og samtale for ungdom med spiseforstyrrelser. Blant annet finnes dette i noen bydeler i Oslo, på Hamar, på Elverum og i Stange. I tillegg til dette blir en stor andel av personene med spiseforstyrrelser henvist til vurdering og behandling hos privatpraktiserende psykolog og psykiater.

Ifølge Samdatas tall for 2000 fikk 932 barn og unge behandling for spiseforstyrrelser som hoveddiagnose, på landsbasis. Tilsvarende tall for 1997 var 650. Det finnes ikke tilsvarende diagnosebaserte tall for voksne.

### *Spesielle behandlingstilbud*

Ved *Haukeland sykehus*, Psykiatrisk klinikk, ble det fra november 2001 opprettet en spesialenhet for de mest behandlingskrevende pasientene med spiseforstyrrelser. Målgruppen er over 18 år. Enheten vil starte opp med 4 senger, men planlegger en utvidelse til 5 senger. De planlegger å utvide det dagtilbudet de har i dag på 2-3 pasienter til å gjelde 10-12 pasienter.

I *Helseregion Midt-Norge* ble det opprettet et regionalt fagteam for spiseforstyrrelser ved sykehuset i Levanger fra 1. september 2001. Dette er første skritt i etablering av en spesialenhet for pasienter med alvorlige spiseforstyrrelser i denne regionen.

*Senter for barne- og ungdomspsykiatri* har fem døgnplasser for alvorlig syke i tillegg til poliklinisk behandling. Avdelingen er operativ hele uken, men behandlingen er kun døgnbasert i ukedagene.

Ved *Aker sykehus*, klinikk for psykiatri, ble det våren 2001 startet opp en enhet for spiseforstyrrelser. Enheten er en poliklinikk, som gir behandling til personer med spiseforstyrrelser, veileder andre som behandler personer med spiseforstyrrelser, gir undervisning og arrangerer seminar. Søkere til behandlingstilbudet må være over 18 år. Det er pr. i dag 51 pasienter som mottar et behandlingstilbud, individuelt eller i gruppe.

Ved *Follo Klinikken* i Akershus er det et spesielt poliklinisk tilbud for personer som har spiseforstyrrelser.

Ved *Modum Bads Nervesanatorium* er det to aktuelle grupper for pasienter med spiseforstyrrelser, en anoreksigruppe og en bulimigruppe med 7 pasienter i hver gruppe. Pasientene i bulimigruppen er innlagt i 3-4 måneder, og i anoreksigruppen 3-8 måneder.

### *Strategiplan mot spiseforstyrrelser*

I min forrige periode som helseminister la jeg frem en egen strategiplan mot spiseforstyrrelser. Denne planen var ferdig i 2000 og ble utarbeidet på oppfordring fra Stortinget og med bakgrunn i at det var et behov for bedre behandlingstilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser. Strategiplanen har ligget til grunn for fylkeskommunenes arbeid, som Helseforetakene i Styringsdokumentet for 2002 er bedt om å videreføre.

Strategiplan mot spiseforstyrrelser inneholder omfattende tiltak både når det gjelder forebygging, kompetanseheving og økt kapasitet i behandlingsapparatet.

Planen legger ikke opp til opprettelse av egne kompetansesentre for spiseforstyrrelser i hver helse-region, men en styrking av tilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser innenfor rammen av det ordinære helsetjenestetilbudet, særlig innen psykisk helsevern. Kompetansen forutsettes bygget opp i tilknytning til eksisterende kliniske avdelinger.

Det er behov for å øke behandlingsskapasiteten til gruppen, dette går også frem i Strategiplanen. Et ledd i denne styrkingen er at det for 2002 bevilges til sammen 7 mill. kr av øremerkede midler til Haukeland sykehus til et spesialisert og tverrfaglig behandlingstilbud til mennesker med alvorlig spiseforstyrrelse.

Regionale Helseforetak (RHF) har blitt pålagt å følge opp tiltak og mål for bedre behandlingstilbud i Strategiplan mot spiseforstyrrelser. RHF er også bedt spesielt om å foreta en konkret vurdering av både behov og behandlingstilbud til mennesker som rammes av spiseforstyrrelser, slik at tilbudet til denne gruppen kan utbygges i forhold til reelt behov.

En betingelse for bedre tjenester er økt kompetanse i tjenesteapparatet. Det er i ferd med å bygges opp faglige nettverk som omfatter veilednings- og kompetanseøking i spesialist og i primærhelsetjenesten. Det er slik at mange kan og bør få hjelp med sine spiseforstyrrelser fra lokale helsetjenester. Da er det

viktig at blant annet helsesøstre og leger har god kunnskap om spiseforstyrrelser, og har god kontakt og veiledning fra spesialister i 2. linjetjenesten. For å bidra til dette bevilger Helsedepartementet egne midler til kompetansehevende tiltak, gjennom et eget program, "Kropp og selvfølelse".

### *Forekomst*

Jeg vil gjerne kommentere forekomsten av spiseforstyrrelser ettersom det i spørsmålet påpekes at 100 000 lider av anoreksi eller bulimi i dag. Det er forskjell på hva som anses som spiseproblemer og på mer alvorlige spiseforstyrrelser i henhold til medisinske kriterier. Antagelsene om en dramatisk økt forekomst av spiseforstyrrelser i befolkningen støttes ikke av nyere forskning. Gjennom økt diagnostisk kompetanse, bedring av tjenestetilbud, samt mer åpenhet om spiseforstyrrelser i samfunnet kan man likevel forvente en økning i antall henvendelser om behandling i helsevesenet i fremtiden.

Strategiplanen anslår at antallet som har behov for behandling er nær 50 000.

De færreste av disse er antatt å ha behov for innleggelse. (Dette gjelder ca. 600.) De fleste vil ha behov for poliklinisk behandling.

### *Konklusjon*

Mennesker som lider av spiseforstyrrelser får primært behandling og hjelp i primærhelsetjenesten og ved poliklinikker innen psykisk helsevern.

Tjenestetilbudet er mange steder ikke godt nok, og gjennom oppfølging av tiltakene i Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999 - 2006 og Strategiplan for spiseforstyrrelser skal vi bidra til bedre behandlingstilbud til denne gruppen.

Jeg har gitt Sosial- og helsedirektoratet i oppdrag å utarbeide årlige statusrapporter, spesielt med hensyn til tjenestetilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser. Jeg tar sikte på å fremlegge status for behandlingstilbudet i St.prp. nr. 1 for 2003.

## Spørsmål nr. 181

Innlevert 12. februar 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 18. februar 2002 av barne- og familieminister Laila Dævøy

### Spørsmål:

«Åpningstidsloven har som hovedregel at butikker skal være stengt fra kl. 18.00 dag før søn- og heligdag til kl. 06.00 hverdag etter samme, med noen unntak. Unntak er bl.a. utsalgssteder på områder som etter vedtak av fylkesmannen regnes som typiske turiststeder.

Har fylkesmannen anledning til å overprøve kommunestyret i f.eks. Hemsedal dersom det gjør vedtak om at butikkene skal være stengt på Langfredag, 1. påskedag, 1. pinsedag og 1. juledag, og én el. flere kjøpmenn gjør henvendelse om åpningstillatelse?»

### Svar:

Åpningstidsloven regulerer de tillatte åpningstider som utsalgssteder må følge. Kommunene har derfor ingen myndighet til å fastsette når utsalgssteder skal holde stengt eller på hvilke tider utsalgssteder skal holde åpent.

I loven er det imidlertid en rekke unntak fra de al-

minnelige åpningstidene. For utsalgssteder som faller inn under unntakene er det opp til de næringsdrivende selv å bestemme åpningstidene.

Et av unntakene er utsalgssteder som etter vedtak av fylkesmannen regnes som typiske turiststeder. Som typisk turiststed kan bare regnes område der salget i de aktuelle perioder hovedsakelig skjer til turister. Fylkesmannens kompetanse er *avhengig av at kommunen* har søkt om å få en slik forskrift og at området oppfyller kravene i loven. Hvis kravene er oppfylt, vil fylkesmannen ha et visst fritt skjønntil å avgjøre om det bør gis en forskrift, jf. ordet "kan" i bestemmelsen.

Dersom fylkesmannen ved forskrift har fastsatt at et område er et typisk turiststed, *kan ikke kommunen* fastsette at utsalgsstedene på det typiske turiststedet skal være stengt, for eksempel på Langfredag, 1. påskedag, 1. pinsedag, 1. pinsedag eller noen annen dag.

## Spørsmål nr. 182

Innlevert 13. februar 2002 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 19. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

### Spørsmål:

«I samband med Stortinget si handsaming av St.meld. nr. 20 for 2000-2001, jf. Innst. S. nr. 177 for 2000-2001, vedtok eit fleirtal at Regjeringa skulle leggje fram forslag til lov om fagskuleutdanningar, som også inkluderte lovreglar om teknisk fagskule.

Kor langt har departementet kome i dette arbeidet, når kan Stortinget rekne med å få denne saka til handsaming, er framtidig finansiering avklara, og vil det bli gjort endringar/revisjon av læreplanar eller fag- og timefordeling?»

### Grunngjeving:

Eg viser til at fleirtalet peika på i Innst. S. nr. 177 for 2000-2001 at det er eit behov for fagskuleutdanning som eit alternativ til høgare utdanning. Det same fleirtalet meinte at det måtte opprettast ei eiga lov for dette og bad Regjeringa om å leggje fram eit slikt lovforslag. Vidare peika fleirtalet på at lova måtte ha eit perspektiv som sikra stabile og gode arbeidsvilkår

til yrkesretta utdanningar og utdanningar retta mot andre samfunnsbehov etter vidaregåande opplæring.

Den store usikkerheten som har knytt seg til framtida for fagskulane, viser at fleire fylke vegrar seg for å ta opp studentar til hausten. Fylkestinget i Buskerud har allereie gjort vedtak om å legge ned dei tekniske fagskulane i Buskerud frå sumaren av dersom staten ikkje tar over ansvaret.

### Svar:

Eg viser til spørsmål frå stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen om departementet sitt arbeid med lov om fagskuleutdanning.

Departementet arbeider med sikte på å sende forslag til lov om fagskuleutdanning på høyring våren 2002, og at Stortinget får saka til handsaming hausten 2002. Stortinget vil også få spørsmålet om finansiering til handsaming. Departementet vil etter dette ta stilling til spørsmålet om eventuelle endringar i læreplanar og fag- og timefordeling.